

فصلنامه علمی پژوهشی دانش سرمایه‌گذاری
دوره ۱۵ / شماره ۱ (پیاپی ۵۸) / تابستان ۱۴۰۵
صفحه ۴۳ تا ۶۴

اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر امنیت سرمایه‌گذاری در ایران با استفاده از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی

عباس اسفندیاری زاهدانی

دانشجوی دکتری حسابداری، واحد بندر عباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر عباس، ایران.
abbas.esfandiari86@yahoo.com

رضوان حجازی

استاد حسابداری، عضو هیات علمی دانشگاه خاتم، تهران، ایران. (نویسنده مسئول)
hejazi33@gmail.com

داوود خدادادی

استادیار گروه حسابداری، واحد بندر عباس، دانشگاه آزاد اسلامی، بندر عباس، ایران.
Khodadady47@gmail.com

بیژن عابدینی

استادیار گروه حسابداری، دانشکده حسابداری و مدیریت، دانشگاه هرمزگان، بندر عباس، ایران.
Abdini56@gmail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۸/۱۱ تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۰/۰۴

چکیده

سرمایه‌گذاری مؤثر و کارا مستلزم آن است که از یک‌سو، منابع به صورت مطلوب در فعالیت‌هایی که مصرف شود و از دیگر سو، امنیت سرمایه‌گذاری می‌باشد. با شناسایی عوامل مؤثر بر امنیت سرمایه‌گذاری می‌توان به توسعه و رشد اقتصادی دست یافت، چرا که یکی از مؤلفه‌های رشد اقتصادی هر کشور، توسعه سرمایه‌گذاری است، در واقع توسعه سرمایه‌گذاری از طریق وجود امنیت سرمایه‌گذاری به وجود خواهد آمد. وجود امنیت سرمایه‌گذاری از یکسو موجب جذب سرمایه‌ها و پس‌انداز سرمایه‌گذاران و هدایت آنها به بخش‌های مولد اقتصادی گردیده و از سوی دیگر با توجه به جهت‌گیری سرمایه‌گذاران در صناعی هدایت خواهند شد که از سود بیشتر یا ریسک کمتری برخوردارند و این امر موجب تخصیص بهینه در منابع خواهد شد. در این راستا یکی از راهکارهای مهم، اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر امنیت سرمایه‌گذاری می‌باشد که محور اصلی پژوهش می‌باشد. این پژوهش از نوع تحقیقات کاربردی است. لازم به ذکر است عوامل تعیین‌کننده عوامل ارتقاء دهنده عوامل تعیین‌کننده امنیت سرمایه‌گذاری بر اساس روش داده بنیاد و از طریق مصاحبه از ۲۵ نخبه صورت پذیرفته است که در نهایت ۱۸ مقوله به دست آمده است. گردآوری داده‌ها از طریق پرسشنامه صورت گرفته است. جامعه آماری این پژوهش شامل اساتید دانشگاه‌ها، مدیران و سرمایه‌گذاران شرکت‌های سرمایه‌گذاری در سال ۱۳۹۹ می‌باشد. از آنجا که آمار رسمی از تعداد جامعه آماری در دسترس نیست و نامحدود می‌باشد، لذا برای محاسبه حجم نمونه در جامعه نامشخص فرمول کوکران استفاده شده که تعداد نهایی ۳۸۴ نفر می‌باشند. یافته‌های پژوهش نشان داد به ترتیب عوامل تعیین‌کننده امنیت سرمایه‌گذاری مقوله‌ها مربوط به پدیده محوری، شرایط علی، عوامل مداخله‌گر، پیامدها، شرایط زمینه‌ای و راهبردها می‌باشند. **واژه‌های کلیدی:** فرآیند سلسله مراتبی، توسعه سرمایه‌گذاری و سرمایه‌گذاری مطمئن.

۱- مقدمه

یکی از قابل تأمل‌ترین و چالش‌برانگیزترین مسائل عصر حاضر، خصوصاً در کشورهای در حال توسعه، بحث توسعه اقتصادی است. لذا، این کشورها به منظور گسترش فعالیت‌های خود و تداوم روند توسعه اقتصادی، نیازمند سرمایه‌گذاری‌های مناسب می‌باشند (افشاری و همکاران، ۱۳۹۱). با ایجاد شرایط امن برای سرمایه‌گذاری، افراد می‌توانند از مزیت آن‌که داشتن یک محیط کاملاً سالم و فاقد ریسک، تصمیمات آگاهانه‌ای در خصوص سرمایه‌گذاری اتخاذ کنند. به‌طور کلی ایجاد شرایطی مطمئن برای سرمایه‌گذاری و عوامل مؤثر بر آن به جهت برخورداری پروژه‌های بلندمدت از مؤلفه‌هایی چون حجم بالایی سرمایه‌گذاری، پیامدهای قابل توجه و بلندمدت و همچنین تعهدات مالی عمده و تأثیری که هریک از آن‌ها بر نقدینگی، تخصیص منابع، سودآوری و در مجموع، تأثیری که بر ثروت و سودآوری سرمایه‌گذاران دارند، دارای اهمیت بسزایی است.

تضمین توسعه اقتصادی پایدار کشور وظیفه اصلی مقامات دولتی است. امنیت سرمایه‌گذاری^۱ جزء مهمی از امنیت اقتصادی می‌باشد که نقش مهمی در توسعه پایدار اقتصاد کشور ایفا می‌کند. فرآیندهای جهانی شدن مدرن نقش مهمی در توسعه سیستم برای شکل‌گیری و حفاظت از امنیت سرمایه‌گذاری دارند (بابروسکا و همکاران^۲، ۲۰۲۱). از آنجا که رشد و توسعه اقتصادی هر کشور به سرمایه‌گذاری‌های انجام‌شده ارتباط پیدا می‌کند، از این‌رو، هر چقدر سرمایه‌گذاری با توجه به بازده مکتسبه امنیت بیشتری احساس نماید، این موضوع باعث افزایش سرمایه‌گذاری می‌شود (زمردیان و نریمان، ۱۳۹۵). امنیت سرمایه‌گذاری طبق تعریف به فراهم بودن مجموعه عوامل حقوقی، اداری، اجتماعی، سیاسی و اقتصادی که شرایط اطمینان‌بخشی را برای شروع، بهره‌برداری و ادامه دادن فعالیت سرمایه‌گذاری تا پایان دوره مدنظر ایجاد می‌کند و از بروز عوامل برهم‌زننده آرامش خاطر در طی مراحل فوق، ممانعت می‌کند، تعبیر می‌شود (ریاضی، ۱۳۹۹). در برخی از پژوهش‌های دیگر (از جمله، شیهان^۳، ۲۰۰۵؛ خالاتور و همکاران^۴، ۲۰۲۰)، نیز امنیت سرمایه‌گذاری به‌عنوان عدم‌وجود ریسک، شرایط، روند یک حوزه یا سیستم، نهادهای آن، سطح سرمایه‌گذاری، شرایط فعالیت سرمایه‌گذاری، امکان پس‌انداز، توانایی نظام اقتصادی ملی به منظور حمایت از سطح بالای خودسازی در نظر گرفته شده است. حامیان رویکرد بازتولیدی امنیت سرمایه‌گذاری عبارتند از (ورلی و پاول^۵، ۲۰۱۶)، رویکرد نهادی^۶ (والکنهورست و دیهل^۷، ۲۰۰۶)، منبع-کارکردی^۸ (گلوبرم و شاپیرو^۹، ۲۰۰۲)، فعالیت^{۱۰} (گادیس^{۱۱}، ۲۰۰۵)، رویکرد استراتژیک و مدیریتی^{۱۲} (خان و همکاران^{۱۳}، ۲۰۲۰).

- 1- Investment Security
- 2- Bobrovska et al.
- 3- Sheehan
- 4- Khalatur et al.
- 5- Wehrly and Pohl
- 6- Institutional Approach
- 7- Walkenhorst and Dihel
- 8- Resource-Functional
- 9- Globberman and Shapiro
- 10- Activity
- 11- Gaddis
- 12- Strategic and Managerial Approach
- 13- Khan et al.

کشورهایی که امنیت سرمایه‌گذاری بالایی دارند، می‌توانند از مزایای تجهیز پس‌اندازها برای سرمایه‌گذاری در فعالیتهای تولیدی بیشتر بهره‌مند شوند. زیرا بهبود امنیت سرمایه‌گذاری منجر به تمایل بیشتر پس‌اندازکنندگان برای مشارکت در بازار سهام می‌شود. همچنین، امنیت سرمایه‌گذاری نقش تعیین‌کننده‌ای در فرآیند تجهیز پس‌اندازها به سوی فعالیتهای تولیدی از طریق بازار سرمایه و به‌ویژه تحریک پس‌اندازکنندگان به سرمایه‌گذاری در بازار سهام دارد (شاه‌آبادی و همکاران، ۱۳۹۵). از طرفی، سرمایه‌گذاری در هر کشور اگر چه به پس‌انداز وابسته است، اما تابع مجموعه‌ای از متغیرهای بیرونی است که امنیت سرمایه‌گذاری در زمره مهم‌ترین آنها به‌شمار می‌آید. هنگامی که در جامعه بستری مناسب فراهم است، به گونه‌ای که فعالیتهای مختلف در ابعاد گوناگون، به‌طور عادی و بدون مشکل خاصی جریان پیدا کنند، آن جامعه را جامعه امن می‌گویند (زمردیان و نریمان، ۱۳۹۵). در شرایط اقتصادی مدرن، شناسایی مشکلات اصلی و عوامل ریسک احتمالی، وظیفه اصلی نهادهای دولتی در فرآیند تضمین امنیت سرمایه‌گذاری می‌باشد. این امنیت سرمایه‌گذاری است که جزء مهمی از امنیت اقتصادی کشور می‌باشد و به نوبه خود بر وضعیت مالی و اقتصادی کشور به‌عنوان یک واحد کامل تأثیر می‌گذارد (بابروسکا و همکاران، ۲۰۲۱).

عامل اصلی در تعیین سطح امنیت سرمایه‌گذاری می‌تواند بررسی وضعیت فضای سرمایه‌گذاری کشور باشد. از آنجا که ارزیابی سطح فعلی سرمایه‌گذاری، تعیین کفایت تأمین اقتصاد کشور با سرمایه‌گذاری را ممکن می‌سازد، می‌تواند به‌عنوان شاخصی از امنیت سرمایه‌گذاری در نظر گرفته شود (بابروسکا و همکاران، ۲۰۲۱). امنیت سرمایه‌گذاری در شرایطی به‌طور کامل برقرار می‌شود که متغیرهای اقتصاد کلان (از جمله، نرخ رشد، نرخ بیکاری، نرخ تورم، نرخ ارز و ...) باثبات یا قابل‌پیش‌بینی باشند، قوانین و مقررات و رویه‌ها و تصمیمات اجرایی باثبات، برای همه شفاف و قابل‌فهم و به‌طور سهل و مؤثری اجرا شوند و در صورت ضرورت تغییر، تغییراتشان در زمان معقولی پیش از اجرا، به اطلاع ذی‌نفعان برسد، سلامت اداری برقرار باشد و اطلاعات مؤثر بر فعالیتهای اقتصادی به‌طور شفاف و برابر در دسترس همه شهروندان باشد (سیاح و همکاران، ۱۳۹۷). با توجه به اهمیت امنیت سرمایه‌گذاری که یکی از مهم‌ترین مؤلفه‌های اقتصادی هر کشوری است، شناسایی و اولویت‌بندی عوامل تأثیرگذار بر توسعه سرمایه‌گذاری نقش قابل توجهی در رفع موانع و چالشهای پیش روی سرمایه‌گذاری داشته و شرایط دستیابی به یک اقتصاد پایدار را فراهم می‌کند. بر این اساس در این پژوهش سعی شده است عوامل تعیین‌کننده امنیت سرمایه‌گذاری اولویت بندی شود تا روند تشخیص مشکلات سرمایه‌گذاری تسریع یابد و در نهایت سرمایه‌گذاری ایمن حاصل گردد.

۲- نوآوری پژوهش

در طی سال‌های آینده دغدغه و نگرانی‌های جدی برای بسترسازی رشد سریع اقتصادی، تدوین و اجرای مؤلفه‌های قانونی جهت امنیت سرمایه‌گذاری وجود دارد. از جمله سیاست‌های کلی برنامه چهارم، به منظور توسعه در حوزه اقتصادی این است که چگونه باید فضای مطمئنی را برای سرمایه‌گذاران و فعالان اقتصادی ایجاد نمود و تثبیت کرد، که این سیاست کلی حوزه‌های مختلف اقتصادی را در بر گرفته می‌تواند سرمایه‌گذاری در حوزه‌های مختلف را توجیه نمایند اما آنچه که باعث تردید و شک در ابتدای راه می‌گردد دولت و مجلس را در قانونمند کردن رفتارها،

عملکردها و نهادینه کردن آنها به چالش می‌کشاند. وجود اختلافات زیاد در مبانی حقوقی و فقهی برای ایجاد و حفظ امنیت سرمایه‌گذاران مالکیت آنها و سود به‌دست‌آمده از یک‌سو و نبوده‌الگوی اقتصادی شفاف و مورد اتفاق و اجماع اجزای حاکمیت برای حرکت روبه‌جلو از سوی دیگر باعث شده با وجود توافق همگانی و اجماع کلی بر سر ضرورت ایجاد و امنیت سرمایه‌گذاری، به آسانی نتوان مؤلفه‌ها و بایدها و نبایدها را به درستی طراحی و اجرا نمود (سویری و محمدی، ۱۳۹۰). بر اساس عواملی مانند نداشتن الگوی مشخص و شفاف برای رسیدن به توسعه پایدار، ابهام در مرز فعالیت، اختیارات و وظایف دولت در بلندمدت، مخدوش بودن الگوی تجارت در ابعاد خارجی و داخلی و غیره این احتمال وجود دارد که دولتمردان و دولت‌ها به منظور مصلحت عمومی و منافع ملی قوانین و مقررات را دستکاری کنند. و به تناسب نگاه خود سیاست‌های انبساطی و انقباضی را در عرصه اقتصاد مدنظر داشته باشند. همچنین قوانینی را برای امور مالی و بودجه لازم برای اقتصاد بخش خصوصی و تعاونی تحت شعاع اقتصاد دولتی قرار دهند. در پیش گرفتن سیاست‌های حمایتی به منظور کم کردن خطر ناشی از نبود ثبات قوانین می‌تواند تضمین‌کننده امنیت سرمایه‌گذاری باشد. دستیابی به سرمایه‌گذاری مطمئن در فضای تجاری و اقتصادی کشورها و مورد پذیرش بودن تصمیم‌ها از سوی سرمایه‌گذاران راه پیچیده و پرپیچ‌وخمی را تجربه می‌کند. به طوری که تجربه سخت و ناهموار باعث می‌شود بسیاری از تدابیر اتخاذ شده بی‌اثر بماند. در صورت شناسایی و اولویت‌بندی عوامل مؤثر بر امنیت سرمایه‌گذاری می‌توان راهکارهایی را برای جذب سرمایه‌گذاران ایرانیان خارج از کشور مشخص نمود و با مشارکت سرمایه‌گذاران داخلی و سرمایه‌گذاری‌های خارجی را توسعه دهند گام مهم برداشته است. چرا که یکی از مهم‌ترین مسائل در عصر امروز به ویژه در کشورهای پیشرفته توسعه اقتصادی است. به طوری که رشد سریع روابط اقتصادی سبب رقابت شدید در عرصه صنعت تجارت و سرمایه‌گذاری گشته است. بنابراین این کشورهای در حال توسعه برای رشد اقتصادی خود نیازمند سرمایه‌گذاری‌های به‌موقع و مناسب هستند. همچنین محدودیت در منابع باعث شده است که امنیت سرمایه‌گذاری از اهمیت ویژه‌ای برخوردار باشد. با توجه به اینکه دستیابی به سرمایه‌گذاری ایمن نیازمند آن است که از مصرف منابع در فعالیت‌هایی که سرمایه‌گذاری در آن بیشتر از حد مطلوب می‌باشند، جلوگیری می‌کند و از سوی دیگر مصرف منابع به سمت فعالیت‌هایی که نیاز بیشتر به سرمایه‌گذاری با اطمینان دارند هدایت شود، از طریق شناسایی چالش‌ها و راهکارها سرمایه‌گذاری می‌توان الگوی در راستای امنیت سرمایه‌گذاری در راستای انتخاب سرمایه‌گذاری مناسب و بهبود عملکرد اتخاذ نمود. بنابراین، به نظر می‌رسد که انجام این پژوهش گامی مفید در جهت توسعه ادبیات و مبانی نظری پژوهش در محیط اقتصادی مرتبط با بازار سرمایه ایران داشته باشد و با توجه به اینکه نتایج به‌دست‌آمده از آن برای سرمایه‌گذاران، سهامداران، مؤسسات اعتباری و شرکت‌ها مفید خواهد بود؛ و نوآوری دیگر این پژوهش، استفاده از روش نظریه‌پردازی داده بنیاد جهت شناسایی عوامل مؤثر بر امنیت سرمایه‌گذاری و اولویت‌بندی آنها از طریق فرآیند تحلیل سلسله مراتبی می‌باشد.

۳- مبانی نظری

جهان امروز به هم پیوسته در حال تغییر می‌باشد و همراه با این تغییر تعریف و درک ما از امنیت تغییر می‌کند. پس از جنگ جهانی دوم، اروپا به دو سیستم متخاصم اروپای کاپتالیست و دموکراتیک و اروپای کمونیست تفکیک شد. مهم‌ترین و اصلی‌ترین تهدید برای عامل امنیت، سلاح‌های کشتار جمعی و همچنین جنگ هسته‌ای بود و بعد از فروپاشی دیوار برلین تعریف از امنیت شکل جامع‌تر به خود گرفته و در سال‌های اخیر از جمله مهم‌ترین تهدیدها امنیت اقتصادی و همچنین امنیت سرمایه‌گذاری کشورها می‌باشد.

۳-۱- امنیت سرمایه‌گذاری

غلامحسین بیان نمود که در کشورهای در حال پیشرفت امنیت باید در کنار امنیت شخصی قرار گیرد تا فرار سرمایه‌ها و مغزها باعث تخریب این جوامع نگردد. (عبیری، ۱۳۷۹). سرمایه‌گذاری در دنیای امروز عصر جدیدی را تجربه می‌نماید و منظور از سرمایه‌دار افراد دارای ثروت زیاد نیستند و سرمایه‌گذاران در ایران می‌خواهند تجربه کشورهای صنعتی را داشته باشند. بنابراین نیازمند امنیت هستند اما قانون کار اقتصادی، مسائل فرهنگی و غیره سبب شده است تا برای آن‌ها امنیت فراهم نشود مطالعات اقبال و همکاران در حوزه سرمایه‌گذاری طی دوره ۱۳۳۸-۱۳۷۷ نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاری دولتی بر سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی تنها یک تأثیر حمایتی داشته و مکمل در همان زمان بوده، اما این رابطه از قوی نیست (اقبالی و همکاران، ۱۳۸۴). مطالعات بقایی فر طی سال‌های ۱۳۷۷-۱۳۵۰ هم نشان می‌دهد که با وجود افزایش یافتن هزینه‌های دولت در بخش صنعت و معدن، سرمایه‌گذاری کردن در این بخش با نرخ رو به کاهشی مواجه بوده است (جلالی نایینی و خیابانی، ۱۳۷۶). نایینی و خیابانی (۱۳۷۶) نشان دادند که بر تقاضای سرمایه‌گذاری کردن در بخش خصوصی، افزایش پیدا کردن حجم هزینه‌های دولت به خصوص در بخش عمران تأثیرگذار بوده است. همچنین آن‌ها نشان دادند که سرمایه‌گذاری دولتی حالت تشویقی دارد. با این وجود مطالعات در زمینه سرمایه‌گذاری در محیط ایمن کمتر مورد توجه و مطالعه قرار گرفته است. عامل تأثیرگذار به منظور سرمایه‌گذاری در بخش خصوصی عبارتند از پیامدهای تحریم، وارد شدن به سطح‌های بالاتر تکنولوژی، رکود اقتصادی و همچنین دسترسی نداشتن به بازارهای سرمایه با بازده بالا می‌باشد. در هنگام سرمایه‌گذاری، سرمایه‌گذار باید از دو جهت اطمینان خاطر داشته باشد. اول اینکه مطمئن باشد که آن سرمایه‌گذاری سودآور بوده و دارای بازده می‌باشد و دوم این که مطمئن باشد از ایمن است. میزان سرمایه‌گذاری داخلی و خارجی در هر کشور نشان‌دهنده میزان امنیت سرمایه‌گذاری و همچنین سود آوری در آن کشور می‌باشد. در سرمایه‌گذاری دو متغیر و مؤلفه مهم "سودآوری" و مؤلفه "امنیت سرمایه‌گذاری" است (حسین‌زاده بحرینی، ۱۳۸۳).

۳-۲- مهم‌ترین ابعاد امنیت اقتصادی

جهانی شدن نیز دارای نتایجی بود که خود را به صورت رشد در شاخص‌هایی مانند تجارت کالا خدمات و همچنین سرمایه‌گذاری خصوصی، ارتباطات تجاری، نقل و انتقال پول و غیره نشان داده شده است. از جمله مواردی که از

نتایج جهانی شدن می‌باشد تشدید شدن ناامنی انسانی بوده که این پدیده در بسیاری از کشورهای مختلف با سیستم‌هایی متفاوت اجتماعی و اقتصادی می‌توانیم مشاهده نماییم که دلیل این ناامنی را باید در تحولات متفاوت سیاسی، اقتصادی و فرهنگی می‌توان جستجو نمود. جهانی شدن محیط ناامنی را برای انسان تولید می‌کند اما هنگامی که این با سرعت اتفاق می‌افتد آثار آن می‌تواند بسیار وحشتناک باشد به ویژه زمانی که نهادها در جایگاه ضربه‌گیر شروع به فروریختن می‌کنند این آثار جنبه منفی خواهند داشت (بنگا، ۲۰۰۹). امنیت اقتصادی به‌عنوان اصلی‌ترین شاخص توسعه‌یافتگی دارای دو بعد می‌باشد:

(۱) امنیت سرمایه‌گذاری: امنیت سرمایه‌گذاری در قالب نهادینه کردن شرایط اجتماعی، حقوقی و سیاسی مطرح می‌گردد که این امر باعث شده که اعتماد سرمایه‌گذاران و پس انداز کنندگان را به خود جلب نموده و امنیت حقوقی افراد را متضمن می‌شود. زمانی که، شاخص‌های امنیت سرمایه‌گذاری در یک جامعه در وضعیت مطلوبی قرار می‌گیرد سبب رشد و توسعه اقتصادی می‌گردند. این شاخص‌های کلی عبارتند از مواردی چون برقراری ثبات سیاسی در پرتو ثبات دولت و عملکرد اقتصاد (ثبات سیاسی و سیاست‌گذاری صحیح اقتصادی؛ مشارکت مردمی در پرتو آزادی‌های مدنی، حقوقی و سیاسی؛ نظام حقوقی سالم در پرتو حاکمیت قانون و کاهش خطر ابطال قراردادهای توسط دولت؛ نظام اداری سالم در پرتو کم کردن میزان فساد مالی و کم کردن میزان خشونت سیاسی در پرتو کم کردن تنش‌های قومی، خطر جنگ‌های داخلی و میزان تروریسم سیاسی می‌باشند.

(۲) امنیت اشتغال و درآمد: امنیت اشتغال و درآمد یعنی راندن هرگونه فشار خارج از کنترل افراد در مسیر کسب‌وکار به‌منظور رسیدن به سطح متوسط رفاه اقتصادی در جامعه. بنابراین طبیعی است که این امنیت با امنیت سرمایه‌گذاری امکان‌پذیر می‌باشد. ادبیات اقتصادی نیز از ابعاد دیگر امنیت اقتصادی بوده که باید در دستور کار امنیت هر کشوری قرار داشته باشد. این بعد را می‌توان "امنیت اقتصادی دولت" نامید، که با دو شاخص "دستیابی در کمترین زمان کشورها به کالاهای ضروری و راهبردی" و "رشد نسبی اقتصادی کشور" ارزیابی می‌گردد (زارع و مرادی کهواده، ۱۳۹۵).

۳-۳- مهم‌ترین عوامل مؤثر در کاهش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران

بعضی عوامل مؤثر در کاهش امنیت سرمایه‌گذاری ریشه در فرهنگ و سیاست کشور دارد و بعضی دیگر نیز به اقتصاد دولت‌ها و همچنین عملکرد کارگزاران مرتبط می‌گردد. عملکرد نامناسب نهادهای دولتی سبب افزایش ناامنی و عدم اطمینان در موارد چون موانع ایجاد شده به وسیله قوانین، مقررات، حاکمیت نظم و قانون؛ فقدان استراتژی معین و ستاد تصمیم‌گیری مشخص در عرصه اقتصاد و مناسب بودن شرایط خروج سرمایه از کشور می‌شود. در رابطه به موانع ایجاد شده به وسیله قوانین، مقررات، حاکمیت نظم و قانون می‌توان این‌گونه استدلال نمود که استراتژی‌ها و سیاست‌هایی که به وسیله دولت اتخاذ می‌گردد باید از ثبات و پایداری برخوردار باشد. تغییرات پی‌درپی در قوانین و مقررات، بخشنامه‌ها و آیین‌نامه‌ها سبب ایجاد ضربات سنگینی بر امنیت اقتصادی

کشور می‌گردد. به همان میزان که قوانین مناسب می‌تواند در سرمایه‌گذاری تأثیرگذار باشد اجرای قوانین نیز می‌تواند در سرمایه‌گذاری اثرگذار باشد (مصطفایی و همکاران، ۱۳۹۱). همچنین در رابطه با فقدان استراتژی معین و ستاد تصمیم‌گیری مشخص در عرصه اقتصاد می‌توان این‌گونه استدلال نمود که نهادها و تشکیلاتی در ارتباط با بخش اقتصاد کشور وجود دارد که به صورت یکپارچه و منسجم فعالیت نمی‌کنند و بر اساس برآوردهایی که صورت گرفته بیشتر از ۵۰ نهاد دولتی در انجام فعالیت‌های اقتصادی مانند نظارت بر تولید و اجرا مشغول هستند. نبود استراتژی مناسب در همه سرمایه‌گذاری باعث ایجاد معضلات در مسائل اقتصادی کشور شده است (برادری، ۱۳۹۶). علاوه بر رابطه با مناسب بودن شرایط خروج سرمایه از کشور باید به این موضوع توجه داشت که فرار سرمایه زمانی اتفاق می‌افتد که ناامنی اقتصادی وجود داشته باشد. دوانی (۱۳۷۹) معتقد است فرار سرمایه، خروج سرمایه خصوصی می‌باشد (به جز آن قسمتی که در آموزش به کشور بازمی‌گردد، به معنای کل جریان خروجی سرمایه خصوصی است. از نظر رحیمی بروجردی (۱۳۸۵) فرار سرمایه جزئی از جریان خروج سرمایه است. فرار سرمایه پدیده‌ای نامطلوب بوده علل فرار سرمایه، عبارت است از مواردی چون افزایش یافتن تورم داخلی به‌جای تورم خارجی و همچنین افزایش یافتن نرخ ارز؛ کمتر بودن نرخ بهره داخلی از نرخ بهره جهانی یا خارجی؛ کمتر بودن نرخ بهره داخلی از نرخ تورم داخلی و بیشتر بودن سودهای مورد انتظار می‌باشد.

۴- پیشینه پژوهش

در این بخش برخی پیشینه‌های مرتبط با امنیت سرمایه‌گذاری ارائه می‌شود. زمردیان و همکاران (۱۳۹۴) در مطالعه خود امنیت سرمایه‌گذاری را در بازارهای متفاوت بررسی کرده، ریسک سرمایه‌گذاری در چهار بازار سهام، و مسکن ایران و ارز با کمک معیار ارزش در معرض ریسک^۱ پرداختند. در این پژوهش از روش تاپسیس^۲ استفاده گردیده است. داده‌های مورد نیاز جهت انجام مطالعه به صورت ماهانه از سال ۱۳۸۱ تا ۱۳۹۲ جمع‌آوری گردید. نتایج نشان داد، نسبت به سایر بازارها امنیت سرمایه‌گذاری در بازار سهام بسیار پایین‌تر بوده و بنابراین با ریسک سرمایه‌گذاری بالاتری در این بازار سهام نسبت به سایر بازارها مواجه می‌باشد. همچنین نتایج نشان داد رفتار سرمایه‌گذاران ریسک‌گریز و بی‌تفاوت نسبت به ریسک مشابه بوده، به‌طوری‌که در هر دو گروه فوق، سرمایه‌گذاری بازار مسکن و سپس در بازار طلا را بر سرمایه‌گذاری در بازارهای موازی مانند ارز و سهام ترجیح می‌دهند. برخلاف دو گروه ریسک‌پذیر و بی‌تفاوت، سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر، سرمایه‌گذاری در بازار سهام و سپس سرمایه‌گذاری در بازار مسکن را بر سرمایه‌گذاری در بازارهایی چون طلا و ارز ترجیح می‌دهند. شاه‌آبادی و همکاران (۱۳۹۵) در پژوهش خود به بررسی تأثیر امنیت سرمایه‌گذاری بر مجوز کردن منابع مالی در بازار سرمایه ایران با استفاده از داده‌های فصلی طی دوره ۱۳۹۲-۱۳۷۲ پرداختند. نتایج حاصل از این پژوهش نشان داد که امنیت سرمایه‌گذاری تأثیر مثبت و معناداری بر تجهیز مالی در بازار سرمایه دارد. همچنین متغیرهای

1- Var

2- TOPSIS

بازار سهام، اختلاف بازدهی بازار سهام نسبت به بازارهای رقیب و نرخ پس‌انداز بر مجهز کردن منابع مالی در بازار مربوط به سرمایه تأثیر مثبت و معناداری دارند.

زمردیان و نریمان (۱۳۹۵) پژوهشی با عنوان بررسی احساس امنیت سرمایه‌گذاری در بازارهای سهام، طلا، ارز و مسکن ایران با استفاده از معیار ارزیابی ارزش در معرض خطر انجام دادند. در این پژوهش سعی بر آن است، تا با استفاده از روش ارزش در معرض خطر میزان بازده و ریسک چهار بازار فعال کشور مانند سهام، طلا، ارز و مسکن را به کمک معیار ارزش در معرض خطر مورد محاسبه و مقایسه قرار داده و بر اساس روش تاپسیس نگرش افراد فعال در این بازار را با یکدیگر مقایسه نماید. نتایج به‌دست‌آمده نشان‌دهنده آن است که امنیت سرمایه‌گذاری در بازار سهام نسبت به سایر بازارها در حد کم بوده و لذا سرمایه‌گذاران در این بازار با ریسک قابل‌توجهی مواجه می‌باشند. نتایج این پژوهش نشان می‌دهد که سرمایه‌گذاران ریسک‌گریز و بی‌تفاوت نسبت به ریسک دارای رفتار یکسانی در ارتباط با نحوه سرمایه‌گذاری در این بازارها می‌باشند، به این معنی که آنها ابتدا "سرمایه‌گذاری در بازار مسکن و آنگاه سرمایه‌گذاری در بازار طلا را بر سرمایه‌گذاری ارز و سهام ترجیح می‌دهند. برخلاف دو گروه فوق سرمایه‌گذاران ریسک‌پذیر، سرمایه‌گذاری در سهام و آنگاه سرمایه‌گذاری در بازار مسکن را بر سرمایه‌گذاری در بازارهایی چون طلا و ارز ترجیح می‌دهند.

عبادی و گل‌محمدی (۱۳۹۸) در پژوهشی ارتباط ساختار تأمین مالی اقتصاد و بازار سرمایه را مورد بررسی قرار دادند. در این پژوهش به روش توصیفی-تحلیلی با استفاده از منابع معتبر ضمن بررسی نقش و اهمیت بازار سرمایه نشان داده شده است توجه به پتانسیل‌ها و ظرفیت بازار سرمایه از طریق راهکارهایی نظیر ابزارهای افزایش سرمایه، پذیره‌نویسی، عرضه اوراق مشارکت، معاملات سلف و ... نقش اساسی در تأمین مالی بخش‌های مختلف اقتصاد کشور ایفا می‌کند. نتایج این بررسی می‌تواند به‌عنوان یک توصیه سیاسی برای سیاست‌گذاران و برنامه‌ریزان کشور مورد استفاده قرار گیرد.

ریاضی (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان الگوی بومی تأمین امنیت سرمایه‌گذاری با تأکید بر بُعد اقتصادی انجام نمود. نوع پژوهش وی کاربردی - توسعه‌ای است و رویکرد کمی و کیفی و روش مورد استفاده در آن پیمایشی است. قلمرو پژوهش مکانی (ایران) و از لحاظ موضوعی حیطه اقتصادی و امنیت سرمایه‌گذاری است. یافته‌های وی در نهایت به ارائه الگوی بومی تأمین امنیت سرمایه‌گذاری در قالب بُعد اقتصادی که دارای ۵ مؤلفه شامل؛ مؤلفه‌های مطلوب نظام اقتصادی متعارف، حمایت‌های اقتصادی، نقش حاکمیت در اقتصاد، نظارت اقتصادی و فراهم بودن نهاده‌های اقتصادی، طراحی و ۲۱ شاخص یا گویه‌های آن احصا و طی مدل یا الگویی به مسئولین ارائه شده است.

ریاضی (۱۳۹۹) پژوهشی با عنوان الگوی بومی تأمین امنیت سرمایه‌گذاری با تأکید بر بُعد حقوقی-قضایی انجام نمود. نوع پژوهش وی کاربردی - توسعه‌ای است و رویکرد کمی و کیفی و روش مورد استفاده در آن پیمایشی است. قلمرو پژوهش به لحاظ زمانی (محدودیتی در پژوهش وجود ندارد)، مکانی (ایران) و موضوعی حیطه حقوقی-قضایی و امنیت سرمایه‌گذاری است. یافته‌های پژوهش در نهایت ارائه الگوی بومی تأمین امنیت سرمایه‌گذاری در قالب بُعد حقوقی-قضایی است که دارای پنج مؤلفه شامل عملکرد مجری قانون، کیفیت قوانین،

عملکرد قضایی، عملکرد نظارتی و عملکرد قانون‌گذار است، طراحی و ۱۵ شاخص یا گویه‌های آن احصا و طی مدل یا الگویی به مسئولین ارائه شده است.

غفاری فرد و همکاران (۱۴۰۰) پژوهشی با عنوان رتبه‌بندی مؤلفه‌های تعیین‌کننده شاخص ترکیبی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران انجام دادند. در این پژوهش، پنج معیار اصلی که هر کدام دارای شاخص می‌باشد، توسط خبرگان و متخصصین شناسایی و انتخاب گردیده و توسط دو روش تحلیل سلسله مراتبی و تاپسیس به‌طور جداگانه وزن دهی و سپس رتبه‌بندی گردیده است. نتیجه پژوهش حاکی از این است که، براساس روش تاپسیس اختلال‌های ایجاد شده اقتصادی در اثر تحریم‌های خارجی، ثبات نرخ ارز و ثبات اقتصادی به ترتیب در رتبه اول الی سوم، و مؤلفه‌های چون تعداد پرونده‌های مطالبه، امانت در خیانت، چک‌های برگشتی به ترتیب در رتبه‌های آخر قرار گرفته‌اند. براساس محاسبه روش تحلیل سلسله مراتبی مؤلفه‌های ثبات اقتصادی، ثبات قیمت‌های مواد اولیه و ثبات نرخ ارز به ترتیب در رتبه‌های اول الی سوم، و مؤلفه‌های چون؛ تخصصی بودن رسیدگی دعاوی تجاری در مراجع قضایی، استفاده سوء از مالکیت‌ها و تعداد تصادفات منجر به جرح و فوت به ترتیب در رتبه‌های آخر قرار گرفته است.

شیام‌آندر و نینگ (۲۰۱۳)، پژوهش تحت عنوان بررسی تأثیر ساختار مالکیت بر امنیت سرمایه‌گذاری انجام دادند. به این منظور اطلاعات مالی ۹۷ شرکت را طی سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۰ بررسی نمود. نتایج نشان داد که ساختار مالکیت با امنیت سرمایه‌گذاری رابطه مثبت دارد. در واقع آنها نشان دادند ساختار مختلف مالکیت نقش قابل توجهی در تأمین امنیت سرمایه‌گذاری شرکت‌ها دارند.

هانگو- برهاد (۲۰۱۵) به شناسایی عوامل مؤثر بر جذب سرمایه‌گذاری مستقیم خارجی در ویتنام استان توهو‌ها با استفاده از فرمول slovin به تحلیل پرداختند. جامعه آماری شرکت‌های کوچک و متوسط، مدیران کسب، اتحادیه تعاونی‌ها، اتاق ویتنام تجارت، صنعت و کارشناسان شرکت‌های سرمایه‌گذاری خارجی بود است. بر مبنای نتایج در سرمایه‌گذاری عوامل سیاسی، اقتصادی (زیربنایی)، اجتماعی و فرهنگی به ترتیب در رتبه‌های اول تا چهارم قرار دارند. وو و همکاران^۱ (۲۰۲۰)، در پژوهشی با عنوان نااطمینانی سیاست اقتصادی و سرمایه‌گذاری شرکت در استرالیا به بررسی ۲۶۲۷ مشاهده سال-شرکت طی سال‌های ۲۰۰۲ تا ۲۰۱۷ پرداختند. نتایج پژوهش نشان داد که رابطه مثبت معناداری بین نااطمینانی سیاست اقتصادی و سرمایه‌گذاری شرکت وجود دارد. تجزیه و تحلیل بیشتر نشان داد که این رابطه برای شرکت‌هایی که دفتر مرکزی آنها واقع در ایالت‌های کوچک، شرکت‌های با دارایی‌های نامشهود بیشتر، جریان نقدی عملیاتی و نگهداشت وجه نقد بالاتر، سود و اهرم بالاتر، اما شرکت‌های با پرداخت سود سهام کمتر، برجسته‌تر می‌باشد.

میخائیل و همکاران^۲ (۲۰۲۲)، در پژوهشی با عنوان ریسک‌های سرمایه‌گذاری و تهدیدات امنیتی به بررسی واقعیت‌های مدرن و نقش آنها در کاهش خطرات و تهدیدات توسعه اقتصادی کشور روسیه پرداختند. آنها معتقدند در دنیای مدرن سرمایه‌گذاری به موقع برای رفع تهدیدات و افزایش ارتقای امنیت اقتصادی بیش از هر زمان

1- Wu et al.

2- Mikhail et al.

دیگری اهمیت دارد. بنابراین باید به یکی از مؤلفه‌های امنیت اقتصادی - امنیت سرمایه‌گذاری توجه زیادی شود. آنها نشان دادند تا به امروز، تعداد زیادی از عوامل مختلفی در روسیه وجود دارد که امنیت سرمایه‌گذاری را تهدید می‌کند. به‌طور کلی یافته‌های آنها نشان‌دهنده این است که تهدیدهایی که عمدتاً بر اثر عوامل خارجی شکل می‌گیرند، نقش زیادی بر امنیت سرمایه‌گذاری داشته و به نوبه خود بر نظام اقتصادی تأثیر منفی می‌گذارند و ثبات را از سرمایه‌گذاری کشور سلب می‌کنند.

لی^۱ (۲۰۲۲)، پژوهشی با عنوان تجزیه و تحلیل تئوری بازی تکاملی سرمایه‌گذاری در امنیت اطلاعات سازمانی بر اساس پلت فرم های اشتراک‌گذاری اطلاعات انجام دادند. تهدید امنیت اطلاعات شرکتها از طریق پیشرفت در فناوری اطلاعات و ارتباطات در حال افزایش است. به منظور افزایش کارایی پلت فرم اشتراک‌گذاری امنیت اطلاعات، لازم است فرآیند اشتراک‌گذاری امنیت اطلاعات بین شرکت‌هایی که در پلت فرم اشتراک‌گذاری شرکت می‌کنند، تجزیه و تحلیل شود. در این پژوهش سعی شد بر اساس نظریه بازی‌های تکاملی (EGT) برای شکل‌گیری درک بهتری از سرمایه‌گذاری در امنیت اطلاعات بر اساس پلت فرم اشتراک‌گذاری اطلاعات به کار گرفته شود. در نهایت پیشنهاداتی را برای ارتقای کارایی اشتراک‌گذاری اطلاعات پلت فرم ارائه نمودند.

۵- روش پژوهش

همانطور که عنوان شد پژوهش حاضر در چارچوب راهبرد پژوهشی روش‌های ترکیبی اکتشافی - مدل ایجاد گونه شناسی - انجام شده است؛ ابتدا عوامل تعیین‌کننده امنیت سرمایه‌گذاری در بازار سرمایه ایران، از طریق روش داده بنیاد و با استفاده از مصاحبه عمیق، ابعاد و مؤلفه‌ها استخراج گردید سپس با بهره‌گیری از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی (AHP) انجام شد. لازم به ذکر است در بخش شناسایی مؤلفه‌ها در مجموع از ۲۵ نفر مصاحبه‌های نیمه ساختارمند با استفاده از طرح پرسش‌های باز، بین ۶۰ تا ۹۰ دقیقه انجام شد. در راستای تحقق پایایی و افزایش اعتبار از همان ابتدای جمع‌آوری داده‌ها و انجام مصاحبه‌ها تلاش شد تا نتایج مصاحبه‌ها با مشارکت‌کنندگان در میان گذاشته شود تا تفسیر داده‌ها به شکل صحیح و موردنظر مشارکت‌کنندگان انجام شده باشد. همچنین هنگام طراحی پرسشنامه این روایی مورد توجه قرار گرفت و پرسشنامه در اختیار ۵ نفر از اساتید و مدیران حوزه مالی و سرمایه‌گذاری قرار گرفت و از آنها خواسته شد نظر خود را درباره هر یک از سؤال‌ها ابراز کنند، که در نهایت، سؤال‌هایی که دارای محتوا بودند انتخاب شدند. بعلاوه جامعه آماری نهایی این پژوهش شامل اساتید دانشگاه‌ها، مدیران و سرمایه‌گذاران شرکت‌های سرمایه‌گذاری در سال ۱۳۹۹ می‌باشد. از آنجا که آمار رسمی از تعداد جامعه آماری در دسترس نیست و نامحدود می‌باشد، لذا برای محاسبه حجم نمونه در جامعه نامشخص از فرمول کوکران استفاده شده که تعداد نهایی ۳۸۴ نفر به‌عنوان نمونه نهایی در نظر گرفته شد.

1- Li

۶- یافته‌های پژوهش

به منظور تعیین ابتدا بر اساس مدل AHP به ارزش‌گذاری عوامل مؤثر اقدام شد و پس از محاسبه امتیاز نهایی گزینه‌ها و بررسی سازگاری منطق قضاوت‌ها، برای هر یک از عوامل لایه‌های اطلاعات مکانی ایجاد شد، فرایند اولویت‌بندی مؤلفه‌ها شامل مراحل ذیل می‌باشد:

۶-۱- ایجاد ساختار سلسله‌مراتبی

در این مرحله ساختار سلسله‌مراتبی مربوط به موضوع مشخص گردید، این مرحله مهم‌ترین قسمت فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی به حساب می‌آید زیرا در این قسمت با تجزیه مسائل مشکل و پیچیده، فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی آنها را به شکلی ساده، که با ذهن انسان مطابقت داشته باشد، تبدیل می‌کند. به عبارت دیگر، فرایند تحلیل سلسله‌مراتبی مسائل پیچیده را از طریق تجزیه آن به عناصر جزئی که به صورت سلسله‌مراتبی به هم مرتبط بوده و ارتباط هدف اصلی مسئله با پایین‌ترین سطح سلسله‌مراتبی مشخص است را به شکل ساده‌تری در می‌آورد.

۶-۲- تعیین ضریب اهمیت معیارها

در تحلیل سلسله‌مراتبی عناصر هر سطح نسبت به عنصر مربوطه خود در سطح بالاتر به صورت زوجی مقایسه می‌شوند که بدین صورت وزن نسبی آنها بدست می‌آید و سپس با استفاده از وزن‌های نسبی، وزن نهایی هر گزینه تعیین می‌گردد. در اصل در این مقایسه‌ها میزان ارجحیت عناصر بر یکدیگر مشخص می‌شود. این مقیاس‌بندی که توسط ساعتی ارائه شده است در جدول (۱) آمده است.

جدول ۱. مقادیر ترجیحات برای مقایسه زوجی

مقدار عددی	ترجیحات	ترجیحات
۹	Extremely Preferred	کاملاً مرجع یا کاملاً مهم
۷	Very Strongly Preferred	ترجیح خیلی بیشتر
۵	Strongly Preferred	ترجیح بیشتر
۳	Moderately Preferred	کمی مرجع یا کمی مهم‌تر
۱	Equally Preferred	ترجیح یکسان
۲ و ۴ و ۸		ترجیحات بین فواصل فوق

به منظور تعیین وزن نسبی پارامترهای اصلی، ابتدا برای هر یک از آن‌ها ماتریس میانگین هندسی تشکیل شد و وزن نسبی هر یک از آنها محاسبه گردید اعداد داخل پُرانتز به معنای اولویت معیار نوشته شده در ستون و اعدادی که بدون پُرانتز درج شده اند به معنای اولویت معیار نوشته شده در سطر هستند (جدول ۲).

جدول ۲. ماتریس تلفیقی مقایسات زوجی معیارهای اصلی

رتبه	اوزان	پیامدها	راهبردها	شرایط زمینهای	عوامل مداخله‌گر	پدیده محوری	شرایط علی	عوامل اصلی
دوم	۰/۲۵۰	۱	۳	۲	۳	۱	-	شرایط علی
اول	۰/۲۶۹	۲	۳	۴	۲	-	-	پدیده محوری
سوم	۰/۱۸۱	۲	۳	۳	-	-	-	عوامل مداخله‌گر
پنجم	۰/۰۹۸	۱	۲	-	-	-	-	شرایط زمینهای
ششم	۰/۰۹۱	۲	-	-	-	-	-	راهبردها
چهارم	۰/۱۱۱	-	-	-	-	-	-	پیامدها

IR=0.09 < 0.1

میزان شاخص ناسازگاری ماتریس ۰/۰۹ است و این مقدار کمتر از ۰/۱ می‌باشد بنابراین روایی این ماتریس قابل قبول می‌باشد و از میان ۶ معیار اصلی که مورد مقایسه قرار گرفته‌اند با توجه به ماتریس بالا، پدیده محوری با وزن ۰/۲۶۹ در رتبه اول، شرایط علی با وزن ۰/۲۵۰ در رتبه دوم، عوامل مداخله‌گر با وزن ۰/۱۸۱ در رتبه سوم، پیامدها با وزن ۰/۱۱۱ در رتبه چهارم، شرایط زمینهای با وزن ۰/۰۹۸ در رتبه پنجم و راهبردها با وزن ۰/۰۹۱ در رتبه ششم اهمیت قرار گرفته‌اند.

۳-۶- محاسبه اوزان زیرمعیارها

برای محاسبه وزن زیرمعیارها هم ابتدا برای هر یک از آن‌ها ماتریس میانگین هندسی تشکیل شد و وزن نسبی هر یک از آنها محاسبه گردید

۱) شرایط علی

برای محاسبه وزن شرایط علی از ماتریس مقایسه زوجی استفاده شد و وزن نسبی هر یک از آنها محاسبه گردید (جدول ۳).

جدول ۳. ماتریس تلفیقی مقایسات زوجی شرایط علی

رتبه	اوزان	مقوله روبه‌های سرمایه‌گذاری	مقوله حرفه‌ای	مقوله مبنایی	مقوله محیطی	عوامل فرعی
سوم	۰/۱۵۸	(۲)	(۲)	۱	-	مقوله محیطی
چهارم	۰/۱۲۱	(۳)	(۴)	-	-	مقوله مبنایی
اول	۰/۳۷۶	۱	-	-	-	مقوله حرفه‌ای
دوم	۰/۳۴۶	-	-	-	-	مقوله روبه‌های سرمایه‌گذاری

IR=0.02 < 0.1

میزان شاخص ناسازگاری ماتریس ۰/۰۲ است و این مقدار کمتر از ۰/۱ می‌باشد بنابراین روایی این ماتریس قابل قبول می‌باشد و از میان ۴ زیرمعیار شرایط علی که مورد مقایسه قرار گرفته‌اند با توجه به ماتریس مقایسه زوجی، زیرمعیار مقوله حرفه‌ای با وزن ۰/۳۷۶ در رتبه اول، مقوله رویه‌های سرمایه‌گذاری با وزن ۰/۳۴۶ در رتبه دوم، مقوله محیطی با وزن ۰/۱۵۸ در رتبه سوم، مقوله مبنایی با وزن ۰/۱۲۱ در رتبه چهارم اهمیت قرار دارد.

۲) پدیده محوری

برای محاسبه وزن پدیده محوری از ماتریس مقایسه زوجی استفاده شد و وزن نسبی هر یک از آنها محاسبه گردید (جدول ۴).

جدول ۴. ماتریس تلفیقی مقایسات زوجی پدیده محوری

رتبه	اوزان	مقوله فرایندسازی	مقوله محتوایی	مقوله ساماندهی	عوامل فرعی
دوم	۰/۲۶۸	۳	(۳)	-	مقوله ساماندهی
اول	۰/۶۱۴	۴	-	-	مقوله محتوایی
سوم	۰/۱۱۷	-	-	-	مقوله فرایندسازی
$IR=0.07 < 0.1$					

میزان شاخص ناسازگاری ماتریس ۰/۰۷ است و این مقدار کمتر از ۰/۱ می‌باشد بنابراین روایی این ماتریس قابل قبول می‌باشد و از میان ۳ زیرمعیار پدیده محوری که مورد مقایسه قرار گرفته‌اند با توجه به ماتریس مقایسه زوجی، زیرمعیار مقوله محتوایی با وزن ۰/۶۱۴ در رتبه اول، مقوله ساماندهی با وزن ۰/۲۶۸ در رتبه دوم، مقوله فرایندسازی با وزن ۰/۱۱۷ در رتبه سوم اهمیت قرار دارد.

۳) عوامل مداخله‌گر

برای محاسبه وزن عوامل مداخله‌گرا از ماتریس مقایسه زوجی استفاده شد و وزن نسبی هر یک از آنها محاسبه گردید (جدول ۵).

میزان شاخص ناسازگاری ماتریس ۰/۰۹ است و این مقدار کمتر از ۰/۱ می‌باشد بنابراین روایی این ماتریس قابل قبول می‌باشد و از میان ۴ زیرمعیار عوامل مداخله‌گر که مورد مقایسه قرار گرفته‌اند با توجه به ماتریس مقایسه زوجی، زیرمعیار مقوله ساختاری با وزن ۰/۴۱۹ در رتبه اول، مقوله مدیریتی با وزن ۰/۳۴۷ در رتبه دوم، مقوله انسانی با وزن ۰/۱۶۰ در رتبه سوم، مقوله نظارتی با وزن ۰/۰۷۴ در رتبه چهارم اهمیت قرار دارد.

جدول ۵. ماتریس تلفیقی مقایسات زوجی عوامل مداخله‌گر

عوامل فرعی	مقوله مدیریتی	مقوله ساختاری	مقوله انسانی	مقوله نظارتی	اوزان	رتبه
مقوله مدیریتی	-	۱	۳	۳	۰/۳۴۷	دوم
مقوله ساختاری	-	-	۴	۵	۰/۴۱۹	اول
مقوله انسانی	-	-	-	۴	۰/۱۶۰	سوم
مقوله نظارتی	-	-	-	-	۰/۰۷۴	چهارم

۴) شرایط زمینه‌ای

برای محاسبه وزن شرایط زمینه‌ای از ماتریس مقایسه زوجی استفاده شد و وزن نسبی هر یک از آنها محاسبه گردید (جدول ۶).

میزان شاخص ناسازگاری ماتریس ۰/۰۵ است و این مقدار کمتر از ۰/۱ می‌باشد بنابراین روایی این ماتریس قابل قبول می‌باشد و از میان ۳ زیرمعیار شرایط زمینه‌ای که مورد مقایسه قرار گرفته‌اند با توجه به ماتریس مقایسه زوجی، زیرمعیار مقوله توانایی با وزن ۰/۴۷۴ در رتبه اول، مقوله الزامات با وزن ۰/۳۷۶ در رتبه دوم، مقوله بسترسازی با وزن ۰/۱۴۹ در رتبه سوم اهمیت قرار گرفته‌اند.

جدول ۶. ماتریس تلفیقی مقایسات زوجی شرایط زمینه‌ای

عوامل فرعی	مقوله توانایی	مقوله الزامات	مقوله بسترسازی	اوزان	رتبه
مقوله توانایی	-	۱	۴	۰/۴۷۴	اول
مقوله الزامات	-	-	۲	۰/۳۷۶	دوم
مقوله بسترسازی	-	-	-	۰/۱۴۹	سوم

IR=0.05 < 0.1

۵) راهبردها

برای محاسبه وزن راهبردها از ماتریس مقایسه زوجی استفاده شد و وزن نسبی هر یک از آنها محاسبه گردید (جدول ۷).

جدول ۷. ماتریس تلفیقی مقایسات زوجی راهبردها

عوامل فرعی	مقوله توسعه‌ای	مقوله حمایتی	اوزان	رتبه
مقوله توسعه‌ای	-	۳	۰/۷۵۰	اول
مقوله حمایتی	-	-	۰/۲۵۰	دوم

IR=0.00 < 0.1

میزان شاخص ناسازگاری ماتریس ۰/۰۰ است و این مقدار کمتر از ۰/۱ می‌باشد بنابراین روایی این ماتریس قابل قبول می‌باشد و از میان ۲ زیرمعیار راهبردها که مورد مقایسه قرار گرفته‌اند با توجه به ماتریس مقایسه زوجی، زیرمعیار مقوله توسعه ای با وزن ۰/۷۵۰ در رتبه اول و مقوله حمایتی با وزن ۰/۲۵۰ در رتبه دوم اهمیت قرار گرفته‌اند.

۶) پیامدها

برای محاسبه وزن پیامدها از ماتریس مقایسه زوجی استفاده شد و وزن نسبی هر یک از آنها محاسبه گردید (جدول ۸).

میزان شاخص ناسازگاری ماتریس ۰/۰۰ است و این مقدار کمتر از ۰/۱ می‌باشد بنابراین روایی این ماتریس قابل قبول می‌باشد و از میان ۲ زیرمعیار پیامدها که مورد مقایسه قرار گرفته‌اند با توجه به ماتریس مقایسه زوجی، زیرمعیار مقوله بنیادی با وزن ۰/۸۰۰ در رتبه اول و زیرمعیار مقوله بهسازی با وزن ۰/۲۰۰ در رتبه دوم اهمیت قرار گرفته‌اند.

جدول ۸. ماتریس تلفیقی مقایسات زوجی پیامدها

رتبه	اوزان	مقوله بهسازی	مقوله بنیادی	عوامل فرعی
اول	۰/۸۰۰	۴	-	مقوله بنیادی
دوم	۰/۲۰۰	-	-	مقوله بهسازی
IR=0.00 < 0.1				

۴-۶- محاسبه وزن نهایی گزینه‌ها

در این مرحله از تلفیق ضرایب مزبور، امتیاز نهایی هر یک از گزینه‌ها تعیین خواهد شد که برای این کار از اصل ترکیب سلسله مراتبی ساعتی استفاده می‌شود که منجر به ایجاد یک بردار اولویت با در نظر گرفتن همه قضاوت‌ها در تمامی سطوح سلسله مراتبی می‌شود.

$$J = \sum_k^n = \sum_i^m = WK = W_j$$

گزینه نهایی امتیاز

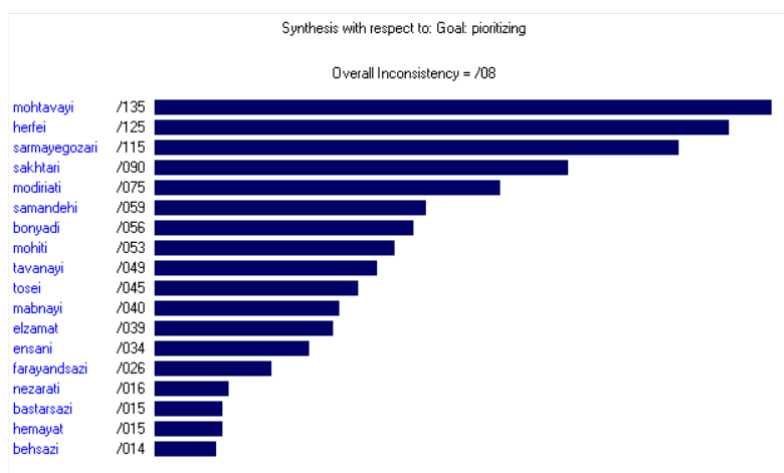
W_k ضریب اهمیت معیار ikw ضریب اهمیت زیر معیار i

I_jg امتیاز گزینه j در ارتباط با زیر معیار i

وزن نهایی هر گزینه در فرآیند تحلیل سلسله مراتبی از مجموع حاصل ضرب اهمیت معیارها در زیرمعیارها به دست می‌آید. ضریب نسبی معیارها، زیرمعیارها، گزینه‌ها و امتیاز نهایی محاسبه شده برای گزینه‌ها، در جدول ۹. ارائه شده است.

جدول ۹. ضریب نسبی معیارها، زیرمعیارها و امتیاز نهایی محاسبه شده برای گزینه‌ها بر اساس مدل AHP

معیارها	رتبه‌بندی معیارها	زیرمعیار	وزن نهایی زیرمعیارها	رتبه نهایی زیرمعیارها
دوم	شرایط علی	مقوله محیطی	۰/۰۵۳	هشتم
		مقوله مبنایی	۰/۰۴۰	یازدهم
		مقوله حرفه‌ای	۰/۱۲۵	دوم
		مقوله رویه‌های سرمایه‌گذاری	۰/۱۱۵	سوم
اول	پدیده محوری	مقوله ساماندهی	۰/۰۵۹	ششم
		مقوله محتوایی	۰/۱۳۵	اول
		مقوله فرایندسازی	۰/۰۲۶	چهاردهم
سوم	عوامل مداخله‌گر	مقوله مدیریتی	۰/۰۷۵	پنجم
		مقوله ساختاری	۰/۰۹۰	چهارم
		مقوله انسانی	۰/۰۳۴	سیزدهم
		مقوله نظارتی	۰/۰۱۶	پانزدهم
پنجم	شرایط زمینهای	مقوله توانایی	۰/۰۴۹	نهم
		مقوله الزامات	۰/۰۳۹	دوازدهم
		مقوله بستر سازی	۰/۰۱۵	شانزدهم
ششم	راهبردها	مقوله توسعه‌ای	۰/۰۴۵	دهم
		مقوله حمایتی	۰/۰۱۵	هفدهم
چهارم	پیامدها	مقوله بنیادی	۰/۰۵۶	هفتم
		مقوله بهسازی	۰/۰۱۴	هجدهم

نمودار ۱. ضریب و امتیاز نهایی محاسبه شده برای گزینه‌ها بر اساس مدل AHP

۷- نتیجه‌گیری

به‌منظور رشد و توسعه اقتصادی و اجتماعی سرمایه‌گذاری به اندازه‌ای اهمیت دارد که آن را یکی از اهرم‌های نیرومند برای دستیابی به پیشرفت نموده است؛ اما باید به درنظر گرفته شود که به همان اندازه که توجه به این موضوع می‌تواند سبب رشد و توسعه اقتصاد شود، بی‌توجهی به آن می‌تواند سبب افت اقتصادی ایجاد گردد؛ بنابراین رشد و شکوفایی اقتصادی و افزایش یافتن رفاه عموم، در بلندمدت، از یک‌طرف بی‌توجهی به سرمایه‌گذاری و عامل‌های مهم مرتبط با حوزه سرمایه‌گذاری باعث گردد حجم نقدینگی‌های سرگردان و تورم کم شده و میزان اشتغال افزایش یابد و از طرف دیگر، توسعه سرمایه‌گذاری باعث می‌شود مدیریت بهتر گردیده و سرمایه‌گذاری مطمئن ایجاد شود. به‌طور کلی نتایج نشان داد به ترتیب عوامل تعیین‌کننده امنیت سرمایه‌گذاری مقوله‌ها مربوط به پدیده محوری، شرایط علی، عوامل مداخله‌گر، پیامدها، شرایط زمینه‌ای و راهبردها می‌باشند.

یافته‌ها نشان داد مقوله محتوایی و فرایندسازی که یکی از زیرمجموعه‌های معیار پدیده محوری است نسبت به سایر مؤلفه‌ها در تعیین امنیت سرمایه‌گذاری وزن بالایی داشته که این موضوع نشان‌دهنده اهمیت مباحث محتوایی و فرایندسازی در تضمین امنیت سرمایه‌گذاری می‌باشد.

مهم‌ترین کار در سرمایه‌گذاری محتوایی و فرایندسازی است. برای رسیدن به امنیت سرمایه‌گذاری ابتدا باید نگرش مناسبی به نسبت مقوله فرایندسازی مانند ساماندهی و برنامه‌ریزی در فعالیتهای سرمایه‌گذاری داشت. همچنین در خصوص مقوله محتوایی باید به این موضوع توجه داشت که دیدگاه محتوایی به‌عنوان حجم فعالیت سرمایه‌گذاری برای سرمایه‌گذاری مناسب است و می‌توان در این راستا برنامه‌ریزی مالی دقیقی انجام داد. باید بتوان بین تأمین مالی سرمایه و دارایی و جزئیات فعالیتهای سرمایه‌گذاری تناسب ایجاد نمود که می‌تواند ریسک سرمایه‌گذاری را کنترل و در نهایت سرمایه‌گذاری امن ایجاد نمود. همچنین مقوله فرایندسازی به سرمایه‌گذاران این امکان را می‌دهد تا با گردآوری اطلاعات برای تولید کالاها و خدمات، فعالیتهای سرمایه‌گذاری را به حرکت درآورند از طریق برآورد ریسک موجود، میزان موفقیت سرمایه‌گذاری در راستای سودآوری افزایش داد. این بخش، ضرورتی اساسی در رشد و توسعه و همچنین امنیت سرمایه‌گذاری محسوب می‌شود. رشد سریع و پایدار توسط سرمایه‌گذاری، تسهیل و به‌موجب آن، کارآفرینی و بهره‌وری بیش‌تر می‌شوند. در نتیجه، این امر، احتمال افزایش سرمایه‌گذاری در آینده را افزایش می‌دهد. در طی این فرآیند، شغل ایجاد می‌شود و فناوری‌های جدیدی به‌ویژه از طریق تجارت بین‌المللی (افزایش ارتباطات بین‌المللی) و پیوندهای سرمایه‌گذاری معرفی می‌شوند. همچنین امکان ایجاد بازارهای رقابتی و امن فراهم می‌شود.

یافته‌ها نشان داد تعیین‌کننده امنیت سرمایه‌گذاری، مقوله‌های مداخله‌گر که شامل مقوله ساختاری، مدیریتی، انسانی و نظارتی می‌باشد، است. در خصوص مقوله ساختاری می‌توان به این موضوع اشاره نمود که ایجاد زیرساخت‌ها، اصلاح ساختار اقتصاد و ثبات اقتصادی و ... از جمله مهم‌ترین عوامل تعیین‌کننده امنیت سرمایه‌گذاری می‌باشند. مودا و همکاران^۱ (۲۰۲۰) معتقد است که تئوری روستو به این موضوع ایجاد زیرساخت‌ها بایستی در

1- Muda et al.

وهله اول توسط دولت انجام شود، تأکید دارد. جردن و پستره^۱ (۲۰۰۲) قوانین کارا، اصل حقوق مالکیت خصوصی را تضمین می‌کنند و هزینه‌های مبادلاتی را کمینه کرده و یک محیط مطلوب برای نیل به رشد اقتصادی فراهم می‌آورند. بعلاوه آنها بیان نمودند. مطالعات تجربی حاکی از وجود یک رابطه مثبت و قوی بین اعتبار قوانین و جذب سرمایه‌گذاری و رشد است. در میان این قوانین، قانون سرمایه‌گذاری و حقوق مالکیت خصوصی از اهمیت ویژه‌ای برخوردار است. بعلاوه اصغری و همکاران (۱۳۹۲) بیان نمود عدم تطابق قوانین سرمایه‌گذاری سبب جلوگیری از رشد سرمایه‌گذاری‌های می‌شود، که نظریه اقتصادی رشد درونزا رومر^۲ (۱۹۸۶)، لوکاس^۳ (۱۹۸۸) و بارو و سال-آی مارتین^۴ (۱۹۹۵) نیز به این موضوع اشاره دارد. بر اساس این نظریه نقش قوانین و مقررات و سیاست‌های دولت در رشد اقتصادی اشاره دارد.

در خصوص مقوله مدیریتی می‌توان به این موضوع اشاره نمود که پیشرفت اقتصادی در جوامع امروزی منوط به وجود امنیت سرمایه‌گذاری بوده که خود مستلزم وجود بازارهایی جهت جذب و تخصیص بهینه منابع مالی و سایر تصمیمات مدیریت است. از این رو وجود و به‌کارگیری مدیریت توانمند و کارا، در انتخاب استراتژی مناسب برای سرمایه‌گذاری و فرایند اجرای سرمایه‌گذاری به منظور ایجاد زمینه‌های رشد و بقا در دنیای پیچیده و پرقابلیت تجاری ضروری می‌باشد. بنابراین می‌توان گفت من جمله عوامل مداخله‌گر مقبولیت مدیران در جهت اتخاذ تصمیمات مربوط به سرمایه‌گذاری می‌باشد. هامبریک و ماسون^۵ (۱۹۸۴) نظریه اقتصاد نئوکلاسیک را که در آن مدیران به‌عنوان قطعات قابل تعویض یک سازمان که تأثیر بسیار کمی به‌عنوان یک کل دارند، به چالش کشیدند. آنها بیان داشتند مدیران و ویژگی‌های فردی آنها در عملکرد شرکت بسیار تأثیرگذار و مهم است و توانایی آنها نقش و جایگاه منحصربه‌فردی بر روی سیاست‌های عملیاتی و سرمایه‌گذاری شرکت دارد.

همچنین در خصوص مقوله انسانی می‌توان به این موضوع اشاره نمود که طریق ایجاد شایسته‌سالاری و متخصص‌گرایی نیروی انسانی زمینه امنیت و توسعه سرمایه‌گذاری را فراهم نمود. سیکونی و پاپیانو^۶ (۲۰۰۶) معتقدند درجه توسعه اقتصادی با توجه به سرمایه انسانی به دلایل زیر در جذب سرمایه‌گذاری مؤثر است. نخست اینکه وجود کارآفرینان و متخصصان در حوزه سرمایه‌گذاری در اقتصاد عموماً نمادی از درجه توسعه کشورهاست. این مسئله در جریان سرمایه‌گذاری به‌ویژه سرمایه‌گذاری‌های مشترک با بخش‌های داخلی و تکنولوژی بالا که نیاز به نیروی کار ماهر دارند، اهمیت بیشتری دارد. و دلیل دوم اینکه وجود کارآفرینان و متخصصان در حوزه سرمایه‌گذاری منابع زیربنایی بهتری را برای جذب سرمایه‌گذاری فراهم می‌آورد. به‌عبارت‌دیگر نیروی انسانی کارا، از طریق شناسایی فرصت‌های سرمایه‌گذاری شرایط بهتری برای سرمایه‌گذاری مطمئن ایجاد خواهند کرد.

1- Gordon & Pestre
2- Romer
3- Lucas
4- Barro & Sala-I- Martin
5- Hambric & Masoun
6- Ciccone & Papaionnou

فهرست منابع

- افشاری، اسداله؛ سعیدی، علی و رشادی، الهام. (۱۳۹۱). تأثیر اهرم مالی بر تصمیمات سرمایه‌گذاری در شرکت‌های پذیرفته‌شده در بورس اوراق بهادار تهران. فصلنامه علمی پژوهشی حسابداری مدیریت. دوره ۵، شماره ۱۳، ص ۱۷-۲۹.
- اصغری، رعنا و سید جمال‌الدین محسنی زنوزی. (۱۳۹۲). بررسی تأثیر مالیات‌ها و مخارج مصرفی دولت بر رشد اقتصادی در کشورهای اسلامی منتخب منطقه MENA. فصلنامه تحقیقات توسعه اقتصادی. دوره سوم، شماره ۱۱، ص ۱-۲۲.
- اقبال، علیرضا، حجتی، زیبا، حلافی، حمیدرضا و گسگری، ریحانه. (۱۳۸۴). پیامدهای سیاست مالی بر سرمایه‌گذاری بخش خصوصی. مجله پژوهش‌های اقتصادی ایران. شماره ۲۲، ص ۱۳۵.
- برادری، مرتضی. (۱۳۹۶). بررسی و اولویت‌بندی عوامل تأثیرگذار بر اثربخشی سرمایه‌گذاری‌ها در صنعت روغن‌های خوراکی کشور بر اساس دیدگاه مدیران این صنعت، پایان‌نامه کارشناسی ارشد. دانشگاه پیام نور مرکز دماوند.
- جلالی نایینی، احمدرضا و خیابانی، ناصر. (۱۳۷۶). اثر متغیرهای اقتصاد کلان بر تراز تجاری ایران، پژوهشنامه بازرگانی. شماره سوم، ص ۱۸.
- حسین‌زاده بحرینی، محمدحسین. (۱۳۸۳). عوامل مؤثر بر امنیت سرمایه‌گذاری در ایران. مجله جستارهای اقتصادی. سال دوم، ص ۱۱۴.
- دوانی، غلامحسین. (۱۳۷۹). پیامدهای فرار سرمایه و راه‌های جذب ایرانیان مقیم خارج. ماهنامه تدبیر. شماره ۱۰۱، ص ۸۴ و ۸۵.
- رحیمی بروجردی، علیرضا. (۱۳۸۵). مطالعه‌ای نظری و کاربردی پیرامون درجه باز بودن تجاری در کشورهای در حال توسعه. مجله پژوهشنامه اقتصادی. دوره ۶، شماره ۴، پیاپی ۲۳، ص ۱۸۲-۱۶۳.
- ریاضی، وحید. (۱۳۹۹). الگوی بومی تأمین امنیت سرمایه‌گذاری با تأکید بر بُعد اقتصادی. فصلنامه علمی مطالعات بین‌رشته‌ای دانش راهبردی. دوره ۱۰، شماره ۳۹، ص ۸۶-۵۹.
- ریاضی، وحید. (۱۳۹۹). الگوی بومی تأمین امنیت سرمایه‌گذاری با تأکید بر بُعد حقوقی- قضایی. فصلنامه علمی امنیت ملی. دوره ۱۰، شماره ۳۸، ص ۲۵۴-۲۱۷.
- زارع، مهدی و مرادی کهواده، حسین. (۱۳۹۵). امنیت اقتصادی، اهمیت و جایگاه آن در ایران. همایش ملی شرکت‌های دانش‌بنیان فرصت‌ها و چالش‌ها و نقش آن در توسعه کشور. چابهار. دانشگاه پیام‌کنور سیستان و بلوچستان. دانشگاه پیام‌نور مرکز چابهار.
- زمردیان، غلامرضا، شعبان‌زاده، مهدی و فریادرس، ولی‌الله. (۱۳۹۴). بررسی و مقایسه امنیت سرمایه‌گذاری بازارهای سهام، ارز و مسکن ایران با کمک معیار ارزش در معرض خطر (Var). فصلنامه دانش سرمایه‌گذاری. دوره ۴، شماره ۱۳، ص ۸۴-۶۳.

- زمردیان، غلامرضا؛ نریمان، فرخنده. (۱۳۹۵). بررسی احساس امنیت سرمایه‌گذاری در بازارهای سهام، طلا، ارز و مسکن ایران با استفاده از معیار ارزیابی ارزش در معرض خطر (VaR). مجله مهندسی مالی و مدیریت اوراق بهادار. دوره ۷، شماره ۲۷، ص ۸۷-۱۱۳.
- زمردیان، غلامرضا، شعبان‌زاده، مهدی و فریادرس، ولی‌الله (۱۳۹۵)، بررسی و مقایسه امنیت سرمایه‌گذاری بازارهای سهام، ارز و مسکن ایران با کمک معیار ارزش در معرض خطر (Var)، فصلنامه دانش سرمایه‌گذاری، دوره ۴، شماره ۱۳، ص ۶۳-۸۴.
- سویزی، محسن و محمدی، فریبرز. (۱۳۹۰). نقش سرمایه اجتماعی در تأمین امنیت سرمایه‌گذاری. فصلنامه ره‌نامه سرمایه‌گذاری. دوره دوم، شماره ۱، ص ۱۱۹-۱۴۶.
- سیاح، سیدامیر؛ تهرانی، ایمان؛ احمدیان، مریم؛ مرکزالمیری، احمد. (۱۳۹۷). سنجش امنیت سرمایه‌گذاری در ایران چارچوب مفهومی، روش، شاخص و نامگرها (ویرایش اول). گزارش‌های کارشناسی (مرکز پژوهش‌های مجلس شورای اسلامی)، شماره مسلسل: ۱۵۸۵۲، ۹۹-۱.
- شاه‌آبادی، ابوالفضل، نظریور، محمدنقی، مهرگان، نادر و جعفری، مهدی. (۱۳۹۵). تأثیر امنیت سرمایه‌گذاری بر تجهیز منابع مالی در بازار سرمایه ایران، مطالعات و سیاست‌های اقتصادی. دوره ۱۲، شماره ۱، ص ۳۰-۳.
- عبادی، روح‌اله و گل‌محمدی، طیبه. (۱۳۹۸). بررسی ارتباط ساختار تأمین مالی اقتصاد و بازار سرمایه. فصلنامه اقتصاد و بانکداری اسلامی. شماره ۲۷، ص ۲۷-۴۵.
- عبیری، غلامحسین. (۱۳۷۹). آزادسازی: نظریه‌ها، روش‌ها و کاربردها. انتشارات ثمین، ص ۱۲۴.
- غفاری فرد، محمد؛ علمدار، غلام عباس و افضل، غلامرضا. (۱۴۰۰). رتبه‌بندی مؤلفه‌های تعیین‌کننده شاخص ترکیبی امنیت سرمایه‌گذاری در ایران. نشریه مطالعات امنیت اقتصادی. دوره ۱، شماره ۳، ص ۸۳-۱۰۶.
- مصطفایی، حمیدرضا، فاطمی، عادل، کرمی، بهناز و ناظمی، ف. (۱۳۹۱). مدل معادله هم‌زمان بر اساس روش ماکزیمم آنتروپی تعمیم‌یافته برای مطالعه اثر عوامل مدیریتی بر عملکرد سرمایه‌گذاری کارخانه‌های تولید استان کرمانشاه. فصلنامه مدیریت صنعتی دانشکده علوم انسانی. سال هفتم، شماره ۱۹، ص ۹-۲۴.
- Banga, R. (2009). Impact of Government Policies and Investment Agreements on FDI Inflows. Indian Council for Research on International Economic Relationship (ICRIER), 1: 31-56.
- Barro, R. and Sala-i-Marti, X. (1995). "Economic Growth". New York. McGraw-Hill, Advanced Series in Economic.
- Bobrovska, O., Lysacho, A., Kravchenko, T., Akimova, L., Akimov, O. (2021). The Current State of Investment Security in Ukraine in The Context of Covid-19 And Its Impact on The Financial And Economic Situation of The State. Financial and Credit Activity Problems of Theory and Practice, 1(36), 233-242. <https://doi.org/10.18371/fcaptop.v1i36.22777>
- Ciccone, A. and Papaionnou, E. (2006). Human Capital , The Structure of production and Growth. Working paper series, No 623.
- Gaddis, J. (2005). Surprise, Security, and the American Experience. Cambridge: Harvard University Press. Global financial stability report. URL: <https://www.imf.org/en/Publications/GFSR/Issues/2019/10/01/global-financialstabilityreport-october-2019>

- Gordon, K., & Pestre, F. (2002). Moving towards healthier governance in host countries: the contribution of extractive industries. *Foreign Direct Investment and the Environment*, 195.
- Globerman, S, Shapiro, D. (2002). Global foreign direct investment flows: the role of governance infrastructure. *World Development*, 30(11), 1899–1919.
- Khalatur, S., Khaminich, S., Budko, O., Dubovych, O., Karamushka, O. (2020). Multiple system of innovation-investment decisions adoption with synergetic approach usage. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 7(4), 2745-2763.
- Khan, H., Shaheen, I., Ahmad, M., Bakhshaliev, E., Khan, H.U., Kabir, A. (2020). Energy infrastructure and foreign direct investment in China. *Entrepreneurship and Sustainability Issues*, 8(1), 233-248.
- Hambrick, D & Mason .P. (1984). Upper Echelons: The Organization as a Reflection of its Top Managers. *The Academy of Management Review*, Vol. 9, (April), Pp.193–206.
- Li, X. (2022). An evolutionary game-theoretic analysis of enterprise information security investment based on information sharing platform. *Managerial and Decision Economics*, 43(3), 595-606.
- Lucas, R. (1988). On the Mechanics of Economic Development. *Journal of Monetary Economics*, 22
- Mikhail, C., Kamal, A & Ivan, S. (2022). INVESTMENT RISKS AND SECURITY THREATS. PRACTICE ORIENTED SCIENCE: UAE - RUSSIA – INDIA. *Proceedings of the International University Scientific Forum*. Dubai.
- Muda, I., Nurlina, E., Nuradi, T. E. (2020). Stage of Takeoff Based on Rostow's Theory for the Role of Manufacture of Non-metals, Except Petroleum and Coal Manufacture to the Economic Increase. *Research in World Economy*, 11(5), 177-185.
- Romer, P. M. (1986). Increasing Returns and Long-Run Growth. *Journal of political economy*, 94(5), 1002-1037.
- Sheehan, M. J. (2005). *International security: an analytical survey*. Boulder, CO: Lynne Rienner, 65-79.
- Walkenhorst, P., Dihel, N. (2006). Trade impacts of increased border security concerns. *International Trade Journal*, 20(1), 1–31.
- Wehrly, F., Pohl, J. (2016). *Investment Policies Related to National Security: A Survey of Country Practices – OECD: Working Papers on International Investment – Publishing, Paris*.
- Wu, Ji, Zhang, Jing, Zhang, Shiyu & Liping Zou (2020). The economic policy uncertainty and firm investment in Australia. *Applied Economics*, DOI:10.1080/00036846.2019.1710454.

Prioritizing factors affecting on investment security in Iran using hierarchical analysis process

Abbas Esfandiari Zahedani

PhD student in accounting, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.
abbas.esfandiari86@yahoo.com

Rezvan Hejazi

Professor of Accounting, Faculty Member of Khatam University, Tehran, Iran. (Corresponding author)
hejazi33@gmail.com

Davood Khodadadi

Assistant Professor, Department of Accounting, Bandar Abbas Branch, Islamic Azad University, Bandar Abbas, Iran.
Khodadady47@gmail.com

Bijan Abedini

Assistant Professor, Department of Accounting, Faculty of Accounting and Management, Hormozgan University, Bandar Abbas, Iran.
Abdini56@gmail.co

Abstract

Effective and efficient investment requires that, on the one hand, resources are used optimally, and on the other hand, there is investment security. Economic development and growth can be achieved by identifying factors affecting investment security, because one of the components of economic growth of any country is investment development. In fact, investment development will come about through existence of investment security. The existence of investment security, on the one hand, attracts investors' funds and savings and leads them to productive economic sectors, and on the other hand, according to direction of investors, they will be guided in industries that have more profit or less risk and will lead to optimal allocation of resources. In this regard, one of important solutions is prioritization of factors affecting on investment security, which is main focus of the research. This research is applied. It should be noted that the determinants of investment security were determined based on the foundation's data method and through interviews with 25 elites, and finally 18 categories were obtained. Data was collected through a questionnaire. The statistical population of this research includes university professors, managers and investors of investment companies in 2020. Since the official statistics of the number of the statistical population are not available and are unlimited, therefore, Cochran's formula was used to calculate the sample size in the unspecified population, and the final number is 384 people. The findings of the research showed that the determining factors of investment security are the categories related to the central phenomenon, causal conditions, intervening factors, consequences, background conditions and strategies.

Keywords: hierarchical process, investment development and safe investment